

POSTANOWIENIE

Dnia 10 czerwca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Józef Iwulski

SSN Halina Kiriło

w sprawie z protestu B. W.

przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej ,
przy udziale:

1) Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej,

2) Prokuratora Generalnego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 10 czerwca 2015 r.,

postanawia:

pozostawić protest bez dalszego biegu.

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 28 maja 2015 r., które wpłynęło do Sądu Najwyższego dnia 2 czerwca 2015 r., B.W. wniósł protest, zaskarżając „wybór A. D. na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w wyborach przeprowadzonych w dniu 10 maja 2015 r. oraz 24 maja 2015 r., które nie są realizacją zasady ludowładztwa, przewidzianej w art. 4 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., zgodnie z którą Naród sprawuje władzę przez swych przedstawicieli” oraz kwestionując „brak demokratycznej legitymacji składu Państwowej Komisji Wyborczej (M.P. z 2014 r., poz. 1147), która listy kandydujących na Prezydenta Rzeczypospolitej, protokoły i

obwieszczenie z dnia 13 maja 2015 r. (Dz.U., poz. 705) oraz z 25 maja 2015 r. (Dz.U., poz. 725) wydała bez podstawy prawnej. Brak jest jakichkolwiek logicznych przesłanek do wywodzenia, że ważność wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej podlega wykonaniu przed upływem terminu do zgłoszenia protestu konstytucyjnego przeciwko ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej, a w razie jego zgłoszenia, przed jego oddaleniem przez Sąd Najwyższy”.

Wnoszący protest wniósł o „stwierdzenie nieważności wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej przeprowadzonych w dniu 10 maja 2015 r. oraz 24 maja 2015 r., Decydujący jest fakt, iż postanowienie z dnia 4 lutego 2015 r. (Dz.U.2015.188) o zarządzeniu wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zostało podjęte zanim przystąpiono do wydania ustawy wykonawczej do art. 129 ust. 2 Konstytucji RP, co dowodzi w sposób niewątpliwy, iż wybory Prezydenta Rzeczypospolitej zostały zarządzane przez podmiot nieuprawniony. Brak podstawy prawnej, by pismo to przypisać Marszałkowi Sejmu RP, gdyż Sejm nie stanowi przedstawicielstwa Narodu Polskiego w dniu 4 lutego 2015 r., bo nie został wybrany we właściwym trybie, określonym w art. 98 ust. 2 Konstytucji RP, ponieważ brak po stronie podmiotu inicjującego to postępowanie stosownego uprawnienia, które może wynikać wyłącznie z art. 129 ust. 2 Konstytucji RP. Nie jest dopuszczalne konwalidowanie czynności dokonanych przez <<rzekomy Sejm>> RP; zarządzenie wyborów Prezydenta RP w 2015 r. jest po prostu nieważne. W związku z powyższą, niepodważalną konstatacją, niniejszy protest jest konieczny i uzasadniony”.

W uzasadnieniu wnoszący protest wskazał: „W dniu 17 października 1997 r. weszła w życie ustawa z dnia 2 kwietnia 1997 r. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U.78.483). Stosownie do przepisu art. 129 ust. 1 Konstytucji RP <<Ważność wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej stwierdza Sąd Najwyższy>>. Według art. 129 ust. 2 Konstytucji RP <<Wyborcy przysługuje prawo zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej na zasadach określonych w ustawie>>. Zgłoszenie takiego protestu powoduje wszczęcie postępowania i obowiązek Sądu Najwyższego ponownego rozpatrzenia sprawy ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej i wydania nowego rozstrzygnięcia. Zgodnie z art. 129 ust. 2 Konstytucji RP, ważność

wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej przed upływem terminu do zgłoszenia konstytucyjnego protestu przeciwko ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej bądź przed jego oddaleniem nie ma mocy powszechnie obowiązującej i nie jest <<ostateczna>>, tj. <<niewzruszalna>> w postępowaniu przed Sądem Najwyższym, bowiem dopóki nie został wyczerpany tok tego postępowania, nie można ocenić, czy wybór Prezydenta Rzeczypospolitej jest ważny. Każda <<nieostateczna>> ważność wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej może być w toku tego postępowania zmieniona. Nie można więc objąć urzędu Prezydenta Rzeczypospolitej przed zakończeniem postępowania w sprawie ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej: Należy dostrzec, że art. 129 ust. 2 Konstytucji RP został umieszczony w rozdziale V Konstytucji RP zatytułowanym „Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej i jest elementem procedury ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej. Art. 129 ust. 2 Konstytucji RP ma charakter gwarancyjny i protest przeciwko ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej to minimum, które państwo musi zagwarantować wyborcy w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej.

W art. 129 ust. 2 Konstytucji RP delegacja została ściśle określona. Ustrojodawca posłużył się terminem <<zasady>> zgłoszenia protestu przeciwko ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej dla określenia materii ustawy. Jakkolwiek by tłumaczyć sens użytej w art. 129 ust. 2 Konstytucji RP formuły <<zasady>> zgłoszenia protestu, to oczywiste jest, że <<zasady>> te, jako określone w ustawie zwykłej, nie mogą zmieniać art. 129 ust. 2 Konstytucji RP, którego status prawny w systemie obowiązującego prawa oraz reguły jego stosowania określa art. 8 tej Konstytucji. Zgodnie z art. 8 ust. 1 <<Konstytucja jest najwyższym prawem Rzeczypospolitej Polskiej>>. Konsekwencją prawną tego unormowania jest bezwzględny (bezwzględny) priorytet norm (przepisów) Konstytucji w stosunku do norm ustaw zwykłych (dekodowanych z ich przepisów), nadto zaś: bezwzględna nadrzędność norm konstytucyjnych w stosunku do norm ustawowych w całym obszarze objętym unormowaniem konstytucyjnym. Przepis art. 129 ust. 2 Konstytucji RP stosowany być winien - zgodnie z dyspozycją art. 8 ust. 2 Konstytucji - bezpośrednio, gdyż Konstytucja RP nie przewiduje innego jego stosowania.

W myśl art. 129 ust. 2 Konstytucji RP, legitymację do zaskarżenia ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej posiada tylko wyborca. Żaden podmiot niewymieniony w art. 129 ust. 2 Konstytucji RP nie może mieć takiego uprawnienia (por. postanowienie SN z dnia 07-11-2005 r. III SW 171/05). Porównanie zakresu podmiotowego konstytucyjnego protestu przeciwko ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej wskazanego w art. 129 ust. 2 Konstytucji RP z zakresem podmiotowym protestu przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej, który przysługuje - stosownie do art. 72 ustawy z dnia 27 września 1990 r. o wyborze Prezydenta RP (Dz.U.2000.47.544) - wyborcy, podmiotom zgłaszającym kandydatów oraz komisjom wyborczym prowadzi do wniosku, iż zakresy podmiotowe tych protestów nie pokrywają się. Konstytucyjny protest przeciwko ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej nie jest protestem przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej ustawy z dnia 27 września 1990 r. o wyborze Prezydenta RP, zaś pojęcia <<wyborca>>, <<podmioty zgłaszające kandydatów>> oraz <<komisje wyborcze>> nie są tożsame. Tym samym niedopuszczalne jest przyjmowanie rozumowania Sądu Najwyższego polegającego na przypisywaniu różnym pojęciom jednakowych znaczeń. Ustawa z dnia 27 września 1990 r. o wyborze Prezydenta RP określająca zasady wniesienia protestu przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej nie mieści się w granicach upoważnienia art. 129 ust. 2 Konstytucji RP i nie została wydana w celu jego wykonania. Dlatego nie podzielam stanowiska Sądu Najwyższego - Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, np. z dnia 10 października 2000 r. III SW 7/00, z dnia 12 października 2000 r. III SW 17/00 i III SW 10/00.

Rada Ministrów, zgodnie z art. 236 ust. 1 Konstytucji RP, nie przedstawiła Sejmowi projektu ustawy niezbędnej do stosowania art. 129 ust. 2 Konstytucji RP. Brak ustawy wykonawczej do art. 129 ust. 2 Konstytucji RP uniemożliwia mi jego stosowanie i w konsekwencji przepis ten nie może rodzić skutku w postaci objęcia urzędu Prezydenta RP, gdyż postępowanie w sprawie ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej nie zostało jeszcze zakończone, a droga do skonsumowania art. 130 Konstytucji RP otwarta.

Art. 129 ust. 2 Konstytucji RP mówi wyraźnie o rozstrzygnięciu, nie ma znaczenia jego forma. W sprawie ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej

Sąd Najwyższy rozstrzyga w pełnym składzie Izby Administracyjnej, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (art. 76 ust. 1 ustawy z dnia 27 września 1990 r. o wyborze Prezydenta RP - Dz.U.2000.47. 544). Rozstrzygnięcie w sprawie ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej zapada wyłącznie w formie uchwały (art. 76 ust. 2 ustawy o wyborze Prezydenta RP). Dla zgłoszenia protestu konstytucyjnego przeciwko ważności wyboru Prezydenta RP i zainicjowania postępowania przed Sądem Najwyższym konieczne jest zatem podjęcie przez Sąd Najwyższy uchwały o ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej. W braku takiej uchwały Sądu Najwyższego, występuje brak legitymacji czynnej po stronie wyborcy i postępowanie w ogóle nie może zostać wszczęte. W sprawie ważności wyboru Prezydenta RP dokonanego w dniu 8 października 2000 r., wydana dnia 6 listopada 2000 r. uchwała o ważności wyboru Prezydenta RP pod sygn akt III SW 87/00 (Dz.U.96.1052) nie ma mocy powszechnie obowiązującej (ostateczności) wskutek zastosowania doń dyspozycji art. 129 ust. 2 Konstytucji RP. Obsadzenie urzędu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w jej następstwie w dniu 23 grudnia 2000 r. (M.P. Nr 43, poz.831) w wyniku ominięcia art. 129 ust. 2 Konstytucji RP jest działaniem poza granicami prawa, tj. wbrew nakazowi konstytucyjnemu, wyrażonemu w art. 7 Konstytucji RP (w związku z art. 8 ust. 1 Konstytucji RP), a tym samym bezwzględnie nieważne. Kadencja Prezydenta Rzeczypospolitej nie rozpoczęła się, a m in. postanowienie Prezydenta RP z dnia 25 czerwca 2001 r. (Dz.U.66.766) i z dnia 23 maja 2005 r. (Dz.U.92.767) i z dnia 7 września 2007 r. (Dz.U. 162.1145) i z dnia 4 sierpnia 2011 r. (Dz.U. 162.978) w sprawie zarządzenia wyborów do Sejmu RP i do Senatu RP; postanowienie Prezydenta RP w sprawie zwołania pierwszego posiedzenia Sejmu RP z dnia: 28 września 2001 r. (M.P.2001.33.540) i z dnia 28 września 2005 r. (M.P.2005.57.774) i z dnia 24 października 2007 r. (M.P.2007.79.841) i z dnia 18 października 2011 r. (M.P.2011.95.960); postanowienie Marszałka Sejmu RP z dnia 23 maja 2005 r. (Dz.U.92.766) i z dnia 21 kwietnia 2010 r. (Dz.U.65.405) i z dnia 4 lutego 2015 r. (Dz.U.2015.188) o zarządzeniu wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej; postanowienie Prezydenta RP z dnia 12 czerwca 2014 r. (M.P.2014, poz.712) o powołaniu K. M. do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Rejonowego dla Warszawy - Mokotowa; ustawa z dnia 9 października 2009 r. o zmianie ustawy

o prokuraturze oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 178.1375), uchwała Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2005 r. III SW 195/05 w sprawie ważności wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniach 9 i 23 października 2005 r., i z dnia 3 sierpnia 2010 r. III SW 370/10 w sprawie ważności wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniach 20 czerwca 2010 r. oraz 4 lipca 2010 r., i z dnia 29 lipca 2004 r. III SW 35/04 w sprawie wyborów do Parlamentu Europejskiego przeprowadzonych 13 czerwca 2004 r., i z dnia 26 sierpnia 2009 r. III SW 48/09 w sprawie wyborów do Parlamentu Europejskiego przeprowadzonych 7 czerwca 2009 r., jest prawnie bezskuteczne. W związku z powyższym, zgodnie z art. 379 pkt 4 k.p.c. - w związku z art. 20 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym, nieważne jest postępowanie przed Trybunałem Konstytucyjnym, np. pod sygn. K 9/11, - w związku z art. 13 § 2 k.p.c., nieważne jest postępowanie przed Sądem Najwyższym w sprawie pod sygn. III SO 4/11 i III SO 1/14”.

Prokurator Generalny, pismem z dnia 8 czerwca 2015 r., wniósł o pozostawienie protestu bez dalszego biegu, wskazując, że protest nie został oparty na wymaganych prawem przesłankach, bowiem autor skoncentrował się wyłącznie na swojej interpretacji przepisu art. 129 ust. 2 Konstytucji RP.

Także Państwowa Komisja Wyborcza, pismem z dnia 9 czerwca 2015 r., uznała, że protest powinien być pozostawiony bez dalszego biegu.

W uzasadnieniu wskazano, że wybory Prezydenta Rzeczypospolitej zostały zarządzane przez Marszałka Sejmu zgodnie z wymogami art. 289 § 1 Kodeksu wyborczego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (Dz.U. Nr 21, poz. 112 ze zm.) w art. 321 § 3 stanowi, że wnoszący protest przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty. Z kolei według art. 82 § 1 Kodeksu wyborczego, protest przeciwko wyborowi Prezydenta RP może być wniesiony z powodu: 1) dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom,

określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania lub wyników wyborów lub 2) naruszenia przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów.

Na mocy art. 322 § 1 Kodeksu wyborczego Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniającą warunków określonych w art. 321 tego Kodeksu. Protest nie spełnia warunków określonych w art. 321 Kodeksu wyborczego wtedy, gdy postawione zarzuty nie opierają się na ustawowych podstawach protestu wymienionych w art. 82 § 1 Kodeksu wyborczego.

W niniejszej sprawie podniesione zarzuty nie mieszczą się w zakresie przedmiotowym protestu wyborczego. Przedmiotem protestu wyborczego jest ważność wyborów lub wyboru określonej osoby, a podstawę zakwestionowania tej ważności stanowią czyny przestępcze i delikty wyborcze rzutujące na przebieg głosowania i ustalenia jego wyników lub ustalenie wyników samych wyborów. Wnoszący protest przedstawia natomiast własną interpretację art. 129 ust. 2 Konstytucji RP, z której wywodzi, że ustawa z dnia 27 września 1990 r. o wyborze Prezydenta RP określająca zasady wniesienia protestu przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej (już nieobowiązująca, bo zastąpił ją od 1 sierpnia 2011 r. Kodeks wyborczy) „nie mieści się w granicach upoważnienia art. 129 ust. 2 Konstytucji RP i nie została wydana w celu jego wykonania”, Państwowa Komisja Wyborcza działała bez podstawy prawnej oraz że dla zgłoszenia protestu konstytucyjnego przeciwko ważności wyboru Prezydenta RP i zainicjowania postępowania przed Sądem Najwyższym konieczne jest podjęcie przez Sąd Najwyższy uchwały o ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej. Uchybienia te zamykają wyborcy drogę do sądu „w zakresie wyznaczonym w art. 129 ust. 2 Konstytucji RP” i pozbawiają go „nie tylko konstytucyjnie gwarantowanego prawa do zaskarżenia ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej i wpływu na przebieg tego postępowania, ale także czynnego jak i biernego prawa wyborczego”.

Z tych względów na podstawie na podstawie art. 322 § 1 Kodeksu wyborczego orzeczono jak w sentencji.

